

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

PENKTIEJI METAI

Adresas: 35 Cator St.
Hindmarsh, S.A.

Adelaide, 1952 m. birželio 2 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 11(97)

Taika su Vokietija pasirasyta

O KAS TOLIAU?

Pereitą savaitę viso pasaulio laikraščiai paskelbė:

"1952 metų gegužės mėnesio 26 dieną trys Vakarų užsienių reikalų ministrai — Mr. Acheson (USA), Mr. Eden (D. Britanija) ir Mr. Schuman (Prancūzija) Bonnoje pasirašė 400 puslapių taikos paktą su Vakarų Vokietija. Iš Vakarų Vokietijos pusės paktą pasirašė kancleris Dr. Adenauer."

Nuo tos dienos, vadinasi, formaliai baigėsi karo stovis tarp Vokietijos ir Vakarų, baigėsi Vakarų Vokietijos karinė okupacija ir 48 milijonai vokiečių vėl tapo nepriklausomais. Tačiau, niekad, tur būt, taikos sutartis nebuvo tokia komplikuota, keblė, o kartu ir reikšminga. Nepaprastai daug tuščių ir ne visai tuščių kalbų buvo pasakyta, buvo derėtasi, drąsintasi, kol, pagaliau, prieita prie šitos sutarties. Nemaža keblumų ji, tikriausiai, ir ateityje sudarys.

Taiką pasirašyti tikslai su Vakarų Vokietija buvo ryžtasi po to, kai Vakarai įsitikino, kad su Sovietais geruoju susitarti nepavyks. Tačiau kažin ar ir šiandieną, tai yra, septynetą metų po karo veiksmų pabaigos, sutartis būtų pasirašyta, jeigu Vakarams nebūtų reikalinga pati Vokietija. Amerikiečiai su britais, norėdami Vokietiją žūt-būt įtraukti į Vakarų bloką, vokiečiams buvo ypatingai nuolankūs. Svarbiausiąją sąlygą jie statė aktyvų V. Vokietijos prisidėjimą prie Europos Gynimo Bendruomenės. Tačiau prancūzai, bijodami kariniai ir ūkiniai galingos nepriklausomos Vokietijos savo pašonėje, reikalavo įvairiausių garantijų, apribojimų ir suvaržymų. Netgi paskutinę dieną prieš pasirašymą kai Achesonas, Edenas ir Schumanas ir Adenaueris jau konferavo Bonnoje, Paryžius Schumanui telegrafavo, kad pasirašytų tikslai jeigu Jungtinės Valstybės su Britanija garantuos Prancūzijai tiesioginę karinę pagalbą eventualios vokiečių agresijos atveju. Anglosaksai, "dėl šventos ramybės", sutiko. Ir visą naktį trys Vakarų užsienių reikalų ministrai dar "pertaisinėjo" sutartį, kuri kitą rytą buvo pasirašyta.

Svarbiausieji taikos pakto punktai yra:

* paktas turi būti ratifikuotas Jungtinių Valstybių, Didž. Britanijos, Prancūzijos ir Vakarų Vokietijos parlamentų;

* paktas nepradės veikti, kol specialiai sutartis dėl Europos Armijos sudarymo nebus ratifikuota Vakarų Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Belgijos, Olandijos ir Luksemburgo parlamentų;

* Vakarų Vokietijos sudarytos sutartys, teisės ir įsipareigojimai automatiškai galios ir eventualiai bus suvienyti Vokietijai.

Sovietai iki paskutinės minutės darė viską, kad tikslai taikos pasirašymą vienu ar kitu būdu sutrukdy-

tų. Keletą dienų prieš taikos pasirašymą Sovietai pradėjo naujus trukdymus Berlyne. Tai trukdydami orinį ir auto transportą tarp Vakarų ir Berlyno, tai pakeldami visoms į Vakarų Berlyną įvežamoms prekėms 50% mokesčius, tai trukdydami alijantų sargyboms patruliuoti pasienyje. Visa tai savotiškas savo laikomos kortos — Berlyno demonstravimas. Pagaliau, paskutinę minutę Vakarų Valstybėms Vokietijos klausimu išsiuntė notą. Ši nota Vakarų užs. reik. ministrams ir dr. Adenaueriui tebuvo įteiktos keletą valandų prieš pasirašymą, tačiau tai nebeturėjo jokios įtakos. Notoje Vakarai kaltinami, kad paktu V. Vokietijai iš tikrųjų jokios nepriklausomybės neduodama, kad alijantai kuria vokiečių armiją nacių vadovybėje ir kad tikrai laisva tėra Rytų Vokietija, kurios pavyzdžiu būtų galima kurti ir suvienyti vokiečių valstybę. Be to, reikalauja tuoj pat pradėti tartis Vokietijos suvienijimo reikalu...

Tačiau, nežiūrint visų Sovietų trukdymų, taika jau pasirašyta. Šiomis dienomis buvo pasirašyta ir Europos Gynimo Bendruomenės sutartis, pagal kurią vokiečiai Europos armijai teikia 300.000 karių!

O kas toliau? Išvada lieka labai aiški: Vokietija, gi ypač Berlynas, ir toliau lieka parako statinė, ant kurios, šalia sovietų, prancūzų ir anglosaksų ugnimi žaisti užsisėdo dar ir Adenaueris.

Korejoje

KOJE VIS DAR KORĖJOS ĮVYKIŲ CENTRE

Kaip ir galima buvo tikėtis, Koje salos incidentas (komunistų karo belaisvių amerikiečių generolo pagrobimas — aprašytas pereiname A. L. numeryje) davė puikios medžiagos komunistų propagandai. Ir taikos "derybose", ir spaudoje, ir per radiją komunistai nepraleido progos iš to sau krauti kapitalo. Tačiau ir iš tikrųjų Koje salos belaisvių stovykloje ne viskas yra tvarkoje. Jungtinių Valstybių Kongresas griežtai pareikalavo nuodugnaus incidento ištyrinėjimo. Amerikiečių spauda sugestijonuoja Koje saloje amerikiečių administracijos korupciją arba tiesiog kriminalinį apsileidimą.

Gen. Ridgway, buvęs vyriausias Jungtinių Tautų karinių pajėgų vadas Tolimuosiuose Rytuose, Vašingtone pareiškė, kad

* jis įsakęs, reikalui esant, gen. Dodd išlaisvinti jėga, ir vėliau neatšakyti į belaisvių reikalavimus; jo įsakymai nebuvo pilnai išpildyti;

* komunistų vėliavos yra iškeltos belaisvių stovykloje, kas prieštarauja tarptautinei teisei;

TAUTIECIAI!

Minėdami vienuoliktą kartą tragiškąją birželio 14-15 dienos sukaktį, turime ne tiksliai prisiminti tai, kad mūsų tauta daugiau kaip 10 metų yra brutaliausiai naikinama, žudoma, bet ir privalome apeliuoti į laisvojo pasaulio sąžinę, kad tam naikinimui būtų padarytas galas, o patiems laisvojo pasaulio lietuviams įsisąmoninus mūsų tautą ištikusią tragediją, greičiau ir tvirtiau susiburti ir uoliau įsijungti į lietuviškųjų reikalų gynimą.

Minėjimuose kreipiamės į pasaulį, kuris yra laisvas, kad imtų praktikoje vykdyti genocido konvenciją ir sustabdytų Sovietų vykdomą tautų ir asmenų žudymą.

A. L. B. Krašto Valdyba

LIETUVIŠKAI IŠ ROMOS

Min. S. Lozoraičiui susitarus su atitinkamomis italų įstaigomis, Romos radijas š. m. gegužės 4 d. pradėjo transliacijas lietuvių kalba. Jos vyks kasdien nuo 12 val. 30 min. ligi 12 val. 45 min. Romos laiku tokiomis bangomis: 31,35 metrų (9,57 megaciklų) ir 49,92 metrų (6,01 megaciklų).

Šiai lietuviškai programai vesti ir redaguoti pakviestas Dr. J. Gailius. Programa buvo pradėta S. Lozoraičio kalba.

* komunistai brutaliai nužudė eilę belaisvių, kurie atsisakė grįžti į komunistų teritoriją.

Karinė J. T. vadovybė ėmėsi griežtų priemonių Koje salos stovyklą sutvarkyti. Paskirtas naujas stovyklos komendantas gen. Havdon Boatner, pareiškė, kad jis nors ir griežčiausiomis priemonėmis tvarką į stovyklą įves! Sargyboms ir saugumui patikrinti į salą buvo perkelti keli elitiniai britų ir amerikiečių parašutininčių daliniai, kurie yra pilnai pasiruošę akcijai.

Įsidėmėtina, kad abu incidente įsivėlę amerikiečių generolai buvo degraduoti į pulkininkus. Plk. Dodd degraduotas, kaip oficialiai pranešama, nes savo nerimtu elgesiu davė belaisviams progos jį pagrobti, o plk. Colson, nes sutiko su belaisvių statomomis sąlygomis.

Apskritai, Korėjos fronte nieko nauja. Įdomu tiksliai, kad Jungtinių Valstybių valstybės sekretorius Mr. Acheson įspėjo, kad lauktina nauja komunistų ofensyva. Gen. Ridgway gi išsitarė, kad jis nemanęs, jog iš taikos derybų kas nors išeitų, nors jas nutraukti ir nepatartė. Tvirtino, kad reikalui esant Jungtinių Tautų pajėgos, be ypatingo vargo, komunistus Korėjoje sumuštu.

KONSERVATORIAI KALTINA CHURCHILLI DĖL VYRIAUSYBĖS NEPOPULIARUMO.

Konservatorių žurnalas "The Economist" tvirtina, kad Mr. Churchill asmeniškai yra kaltas dėl konservatorių vyriausybės nepopuliarumo. Mr. Churchill, rašo žurnalas, sudarė vyriausybę, kuri jo vadovybėje nesugebą daryti griežtų sprendimų, o svyravimas šiandieną Anglijai esąs blogiau kaip klaidingi sprendimai.

910 USA LĖKTUVŲ SUNAIKINTA

Associated Press praneša, kad Jungtinės Valstybės Korėjoje iš viso neteko 1356 lėktuvų. Iš jų 910 buvo sunaikinta komunistų, o 446 sugedo, sudužo avarijose ar panašiai. Amerikiečių žiniomis, Korėjoje buvo sunaikinta 400 komunistų lėktuvų.

MENZIES IŠ USA IŠSKRIDO Į ANGLIJĄ

Mr. Menzies, Australijos ministras pirmininkas, po kelių dienų buvimo Amerikoje išskrido į Angliją pasitarimams su Mr. Churchilliu. Nors viešai nei iš Mr. Menzies nei iš Amerikos pareigūnų pusės nebuvo paskelbti jo lankymosi rezultatai, stebėtojai teigia, kad pagrindinės Mr. Menzies su USA pareigūnais pasitarimų temos buvo:

* artimesnis Australijos bendradarbiavimas Vakarų gynybos plane;
* Australijos noras iš Amerikos gauti modernių karo lėktuvų;
* USA spaudimas išvystyti Australijos karo potencialą;
* organizuojamos Pacifiko Tarybos reikalai;

* Mr. Menzies pastangos gauti iš Tarptautinio Banko antrą žymią dolerių paskolą Australijai (Tarpt. Bankas neseniai paskelbė, kad Australija pirmąją 100 milijonų dolerių paskolą nesugebėjusi tinkamai išnaudoti).

UNIJOJOS NEBENORI DAUGIAU IMIGRANTŲ.

Trys geležinkeliečių unijos Pietų Australijoje kreipėsi į vyriausybę prašydamos daugiau imigrantų iš Europos geležinkelio darbams neįsivežti. Unijų atstovas pareiškė, kad pastaruoju metu eilė australų nebuvo duota darbo geležinkeliuose, nes vyriausybė atsivežanti šimtus europiečių darbininkų. Kadangi darbo pasiūla žymiai sumažėjusi ir rodanti tendencijas dar labiau mažėti, unijos pasiryžo ginti australų ir jau čia gyvenančių imigrantų interesus, prašydamos vyriausybę daugiau imigrantų nebeįsivežti.

Taip pat pranešama, kad tekstilės pramonės unijos daro spaudimą, kad tekstilės įmonėse nedirbtų daugiau kaip 25% imigrantų.

VYKDOME KONTRAKTĄ.

Australijos imigracijos ministeris Mr. Holt parlamente pranešė, kad tik 2% visų imigrantų Australijoje vienu ar kitu būdu sulaužė savo kontraktą.

Nuotaikos Čekoslovakijoje

Kam teko gyventi Čekijoje 1943-44 metais tie atsime, kokių pasiūlymų čekai laukė "išvadotojų" rusų. Net artimiems pažįstamiems, išpasakojus SSSR režimo baisenybes, atsakė: "daugiau blogybių už Hitlerį niekas negali padaryti." Čekai sutikę Raudonąją Armiją su gėlėmis ir atviromis širdimis greitai pamatė apsvylę, o 1948 m. padarius komunistams perversmą ir atsisėdus valdžioje Maskvoje treniruotiems "vadams", kurie išnaikino patrijųtą, čekų nuomonę radikalai pakeitė. Komunizmas, anksčiau beveik dievinamas, — nekenčiamas. Išskiriamai labai nedidelį ratelį gerai aprūpinamų pareigūnų, daugumos noras kaip nors pasprukti į Vakarų. Visi gauda mažiausius gandus ir laukia politinių permainų.

Vykdomoji propaganda sustiprino čekuose klasių vienybę ir persekiojamiems užuojautą. Kadangi stipriausiai persekiojami buvę žemvaldžiai ir aristokratija, — jie yra daugiausia užjaučiami ir šelpiami kiek turtingesniųjų. Šiandien kaip tik prisimenama, kokių gėrbūviu al savo Čekoslovakija, kada valdė ta "aristokratija" ir žemvaldžiai.

Nežiūrint didelio tikybos persekiojimo, bažnyčios kiekvieną dieną pilnos žmonių. Dėl kunigų stokos kai kurie laiko trejas mišias; vienos mišios laikomos vakarais negalintiems ateiti į bažnyčią ryto metu. Labai mažai pasitaiko kunigų, linkusių į kompromisą su komunizmu.

Iš tikybos daugiausia nekenčiami izraelitai. Pirmomis komunizmo valdymo dienomis daugumą aukštų tarnybų buvo užėmę žydai, todėl juos žmonės tapatina su komunistais. Dabar, keičiantis Maskvos vėjams, žydai iš vadovaujant vietų pašalinti ir jie pasidarė "atpirkimo ožiais". Komunistinė spauda žydus vadina kosmopolitais, griovėjais ir kitokiais koliojimo žodžiais ir jiems suverčiamos kaltės už visus nepasisekimus, kas skatina antisemitizmo plitimą.

Titoizmas Čekoslovakijoje pasisekimo neturi. Žmonės komunizmo tiek prisitotinę, kad kratosi visų jo formų. Taip pat nėra mylimi ir amerikiečiai: per jų kaltę čekai pakliuvo į komunistinio režimo nasrus. Ne didelių pasisekimą turi ir Laisvasis Europos Balsas. Per jį dažniausiai kalba pabėgę čekai, dauguma jų buvo komunistinio režimo aukšti pareigūnai. Žmonės sako: "sukūrė komunistinį režimą, pajutę pavojų pabėgo į saugią vietą ir iš ten agituoja prieš režimą, kurį patys sukūrė." Didžiausia čekų viltis Čekų Taryba J. A. V-bėse.

Čekoslovakijos žemės ūkis sėkmingas, tačiau ūkiuose beveik nėra žemdirbių. Jų dauguma pasišalinę iš ūkio ir dirba pramonėje arba uždaryti koncentracijos stovyklose už "sabotažus". Ūkiuose daugumoje dirba buvę miestiečiai, nieko bendra su žemės ūkiu neturėję, todėl darbas yra nenašus ir derlingumas kritęs.

Pramonė veikia standartizuotai pagal Maskvos duotą planą. Rusai nori Čekoslovakiją paversti stambiosios pramonės kraštu, o lengvosios pramonės gaminius žada pristatyti iš "broliško respublikų". Sunkiosios pramonės gaminius rusai tuoj pat išveža, o būtinų kasdieninio vartojimo prekių pristato labai mažai. Jeigu kokios prekės ir pasirodo, tai už poros dienų jau yra dingę — sako išpirktos. Vėliau jų gali gauti juodoje rinkoje daug aukštesnėmis kainomis.

Pramonėje jaučiamas didelis darbininkų trūkumas, todėl jie komplektuojami iš plačios apylinkės. Atvežti ir išvežti darbininkus reikalinga susisiekimo priemonių, ypač autobusų. Autobusų yra didelis trūkumas ir darbininkai susisiekimo priemonių išlaukia ištisas valandas, už kurias jiems niekas neapmoka. O tuo tarpu prieš karą autobusų susisiekimas Čekoslovakijoje buvo bene pats moderniausias Europoje.

Neatsižvelgiant į tai, kad pagal įsakymą darbininkų skaičius pramonės imonėse žymiai padidintas, atlyginimas yra žemesnis negu karo metu, tad, kad kaip nors pragyventų, ir fabrikas eina dirbti kaip galima didesnis šeimos narių skaičius. Maisto davinys yra žemesnis negu karo metu, todėl maisto reikia ieškoti pašalėse. Yra įsteigtos oficialios krautuovės, kuriose galima gauti visko, tačiau tenai reikia mokėti šešis kartus daugiau negu viešose krautuovėse.

Nacionalizavus trobesius jų niekas nežiūri ir jie griūva, nors yra didžiausias butų trūkumas. Seniau puikiai užlaikomos ūkių sodybos nyksta, Miestai, net nepaliesi karo, apšalti, priteršti. Pažiūrėjus į tuos apšaltus miestelius ir vienkiemius atrodo, kad esi atsidūręs kur nors vidurinėje Rusijoje arba Ukrainoje, o ne Europos centre. Žmonės yra apskurę ir skurdas kasdien didėja. Policijos yra labai daug: 5-6 kartus daugiau, negu prieš karą.

Valdžios įstaigose yra beveik vieni jaunuoliai, kurie, atrodo, nežino ką veikti, tačiau nuduoda užimti svarbiais valstybiniais reikalais. Susidūrus su jais matyti, kad jie neturi jokios iniciatyvos ir mažiausiu reikalu privalo atsiklausti vadovybės nurodymų. Jų dauguma sieloje nėra

PACIFIKO PAKTO KONCEPCIJA

Pacifiko paktas, kurį USA, Australija ir Naujoji Zelandija sudarė Japonijos taikos sutarties pasirašymo išvakarėse, Vašingtone ir Canberroje, atrodo, yra gerokai kitaip aiškinamas. Neoficialiai nurodoma, kad Mr. Menzies pastarasis vizitas Jungtinėse Valstybėse didžiąja dalimi ir yra skiriamas šitų nuomonių suderinimui. Pagrindiniai skirtumai yra šie:

* Jungtinių Valstybių visuomenė ir Kongresas į Pacifiko Paktą pirmoje eilėje žiūri kaip į tarpusavio gynybos sutartį prieš komunizmą Rytų ir Pietų-Rytų Azijoje;

* Australijos visuomenė ir parlamentui Pacifiko Paktas, svarbiausia, yra Jungtinių Valstybių pagalbos garantija prieš potencialų Japonijos pavojų.

Komunizmo pavojų australai Pietų-Rytų Azijoje laiko lygiai taip pat pavojingu Australijai kaip ir Amerikai, kad eventualių galimų atvejų — su ar be paktu — abi tautos stovėtų šalia viena kitos. Kitaip būtų su galima Japonijos agresija, kurios pavojus yra visai įmanomas sekančio karo, o ypač karo pabaigos perijoje prieš Australijos žemyną. Šiuo atveju tiesioginiai Amerikos interesai nebūtų paliesti, gi be galingo ir draugiško Jungtinių Valstybių laivyno pagalbos Australija prieš bet kokią azijatų agresiją yra beveik bejėgė.

Vašingtonas gi, kaip logišką Pacifiko Pakto sąsą, nori įkūnyti siūlo mo Pacifiko Pakto Tarybą, į kurią, be Australijos su N. Zelandija, įeitų dar Indija su Japonija. Canberra gi klausia, kokių būdu galima būtų paruošti slaptus Pacifiko gynybos planus prieš Japoniją, jeigu Japonijos generalinis štabas dalyvauja tokių planų paruošime? Ar pavyks Mr. Menzies šitų nuomonių skirtumus konsoliduoti, teparodys netolima ateitis.

Atominės bombos patobulinimai padarė įmanoma vienam lėktuvui sunaikinti, pavyzdžiui, visą New Yorko miestą.

Pirmas atominis povandeninis laivas "Nautilus" greitu laiku bus baigtas statyti USA karo laivyno. Jo atominis variklis kainuos virš 11 milijonų svarų.

komunistai, bet tik velka komunistinį jungą.

Visi Čekoslovakijos gyventojų sluoksniai dairosi į Vakarų ir laukia karo. Ką tas karas jiems atneš — nesvarbu, svarbu, kad jis sunaikintų komunizmą.

Iš čia patiektų davinų dar jaučiama, kad Čekoslovakijos gyvenimo standartas yra aukštesnis už kitus Rytų Europos Sovietų pavergtus kraštus, tačiau ir čia greitai tempu riedama prie "lygybės". C.

SYDNEY

* Gegužės 11 d. ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba surengė Motinos Dienos minėjimą. Minėjimą atidarė pirm. S. Pačesa trumpu žodžiu ir perskaitė ALB Krašto Valdybos tai dienai skirtą žodį.

Paskaitą dienos momentui skaitė p. Šaltmiras, eilėraščius padeklamavo p. p. Daniuškevičiūtė ir Galinaitytė. P-nas Gilandis čelo akomponuojant p. Kavaliauskui išpildė Griego serenadą ir Bramso vengrų šokį. Publikai prašant dar buvo išpildyta "Plaukia sau laivelis" ir tuo minėjimas buvo baigtas.

* Pasikeitus skautų vadovybei — pasitraukus iš pareigų p. I. Pranuliui, jo vieton vietininku paskirtas A. Plūkas. Naujas vietininkas su savo štabu pradėjo aktyvinti veiklą. Gegužės 11 d. buvo sukviestas įvairių organizacijų ir tėvų atstovų posėdis, kad sudarytų skautams remti komitetą. Dalyviai visiškai pritarė tokio komiteto sudarymui ir didžiosios organizacijos netrukus paskirs savo atstovus.

* ALB Krašto Valdyba jau atspausdino kartotekos korteles, kurios išsiuntinėjamos ALB apylinkėms.

* ALB Krašto Valdyboje jau gautas pagamintas medalis, kurio projektas ir iniciatyva buvo kilusi Adelaidėje 1949 m. Medalis išigyjamas kiekvieno lietuvių, kuriame įgraviruojama pavardė ir atvykimo Australijon data.

* ALB Krašto Valdyba atspausdino Lietuvos užsienio pasui gauti pareiškimų blankus, kurie išsiunčiami ALB apylinkėms. Kiekvienas lietuvis turėtų įsigyti užsienio pasą.

* Mokytojo J. Reizgio iniciatyva yra įsteigta Bankstowne savaitgalio mokykla. Vedėjas p. J. Reizgys, mokytojai: p. p. Karitonas, p. Virgininkienė ir Genys. Veikia kiekvieną šeštadienį po dvi valandas. Mokinių turi 26 ir tas skaičius vis didėja. Darbas vyksta normaliai ir sklandžiai dėl mokytojų pasišventimo. Antroji mokykla veikia Seftone, mokytojai: p.p. Ramanauskas ir Genys dirba tais sėkmadieniais, kada vietoje vyksta lietuvių kunigo pamaldos.

GEELONGAS

* Š. m. kovo 23 d. motociklo nelaimėje žuvo lietuvis Jonas Grabauskas, 29 m. amž. Palaidotas kovo 25 d. East Geelongo kapinėse. Pamaldas šv. Petro ir Povilo bažnyčioje atlikė ir į kapus palydėjo kun. Kungys.

* Š. m. balandžio 26 d. Cemento fabriko salėje įvyko ALB Geelongo Apylinkės Valdybos iniciatyva suorganizuotas balius. Griežė Melbourne lietuvių orkestras. Dalyvių buvo apie 200. Balius praėjo neblogai ir davė gražaus pelno.

* ALB Geelongo Apylinkė jau baigė išmokėti už bendruomenės sklypus.

* Š. m. gegužės 11 d. pradėjo repetitijas Geelongo lietuvių vyrų oktetas ir orkestras. Vadovauja p. Norvydas. Geros sėkmės!

V. R.

MODERNI SIUVYKLA

Vladimir Horna

120a Hindley Street, Adelaide
STILIUS PAGAL JUSŲ PAGEIDAVIMĄ.
DARBAS GARANTUOTAS.
KAINOS VISIEMS PRIEINAMOS.
DIDELIS MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS.

Pigiai ir tvirtai patys pastatykite sau namą, kai
STATYBOS BIURAS
parūpins Jums brėžinius, specifikacijas, medžiagoms leidimus, statybai pinigų, statybinę medžiagą ir nurodys teisingą statybos eigą. Kreiptis:
271 Melbourne St.,
North Adelaide. . . . Tel. M9847

SYKES FURNITURE STORE

Taupyk svarus
pirkdamas
pas mus

334 Port Road, Hindmarsh
NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
VISOKIARIOPAI PADEDAMA!

Baldai, kilimai
linoleumas
ir kita

Minėkime birželio 14 įvykius

Bolševikai, okupavę Lietuvą, tuo jau pradėjo sistemingą lietuvių tautos naikinimą. Suėmimai, kalinimai, trėmimai buvo įprastas, kasdieninis reiškinys. Stropiausiai būdu jie stengėsi išrauti bet kokią lietuviškumo dvasią gyventojų tarpe ir, jėgos den giami, trumpiausiu laiku norėjo sukurti komunistinį "rojų" mūsų krašte.

Tačiau, nežiūrint žiauriausių teroro priemonių, nežiūrint priespaudos ir grėšinių, netaip greitai palūžo Lietuvos gyventojų tautinė sąmonė ir valia. Išilgai ir skersai visą kraštą, bolševikai jautė nepalaužiamą dvasinį lietuvių pakilimą, atkaklų moralinį priešinimąsi skubioms bolševikų užgaidoms ir bendrą gyventojų nepasitenkinimą rusų karinės okupacijos padariniais. Šioji būklė kompartijai ir NKVD buvo gerai žinoma. Taigi tų įstaigų vyriausieji inkvizitoriai svarstė priemones, kurių reikėtų imtis palaužti Baltijos valstybių gyventojų moralinį priešinimąsi komunistinės santvarkos įvedimui tuose kraštuose. Bet kas daryti? Kalėjimai jau ir taip normaliai buvo prikimšti tariamų liaudies priešų, o priverčiamų darbų stovyklos nespėdavo "virškinti" taip vadinamų buožių. O čia dar grėšė karas su vokiečiais.

Viso to išvadoje, bolševikų buvo nuspręsta paskubomis masiniai tremti Lietuvos gyventojus į mažai

apgyventas Sovietų Sąjungos sritis priverčiamais darbams. Ir štai 1941 metų birželio 14 — 21 dienomis pradėtas didysis lietuvių tautos trėmimas. Dauguma iš mūsų gerai pamena, kai tomis siaubingomis dienomis stipriai ginkluoti enkavedistų būriai šimtais sunkvežimių zujo Lietuvos miestų ir miestelių gatvėmis, krašto plentais ir laukų vieškeliais rankiodami numatytas aukas ir gabendami jas į geležinkelių stotis. Komunistai vežė nežinion išstis lietuvių šeimas, moteris, senelius, vaikus, tarnautojus, darbininkus, ūkininkus, mažžemius, bežemius, mokytojus ir kt. Nei vienam iš suimamųjų nebuvo pateikiama jokių kaltinimų, ar teismų bei administracijos organų kokių nutarimų, neduodama jokių paaiškinimų — kodėl ir kur jie vežami? Tik tai visiems, kurie buvo rasti namuose, įsakoma trumpiausiu laiku pasirošti ir sulipti į sunkvežimį, kuris tuojuo suimtaisiais dumdavo nežinion... Ir tuo būdu buvo sudaryti komunistinio teroro aukų ištisi prekiniai traukiniai, kurių užkaluose vagonuose, civilizuotų tautų istorijoje negirdėtomis gyvuliškoms transportavimo sąlygomis dešimtys tūkstančių lietuvių buvo išgabenta miriop į lavonais nuklotas Sovietų Sąjungos sritis. Jie pateko į komunistinių darbo vergų stovyklas, iš kur jų pagalbos šaukšmas dar ir šiandien negali pasiekti

sugniužusio demokratinio pasaulio. Jau, dabar, tūkstančiams jų padėjo baigti kančias Aukščiausias, pašaukdamas pas save.

Sis negirdėtas komunistų nusikaltimas lietuvių tautos atžvilgiu bus amžiams įrašytas mūsų tautos istorijoje. Jokia propaganda negalės nušluoti mūsų pasiryžimo ir pastangų tai išryškinti ir įtikinti pasaulį Sovietų Sąjungoje pastoviai praktikuojamą tautų naikinimą. Jei dėl komunistų padarytų Katyno žudynių, Amerikos parlamente liudininkai neįdrįsta parodyti savo veido, bijodami komunistų keršto, ir liudija prisidengę veidą kauke, tai mes, gyvi birželio 14 įvykių liudininkai, nebodami nieko, šia proga turime parodyti pasauliui, kad komunistai tikrai yra tautų žudikai. Mes visu stropumu minėkime tuos įvykius, parodykime dar vis abejingumo pilnam demokratiniam pasauliui tikrą komunistų veidą. Savo gausiais minėjimais, faktų išryškiniu, mes pagreitinsime ir tarptautinio įstatymo priėmimą — genocido konvencijos —, kuriai išgaliojus, komunistai turi iš anksto žinoti, kad ir jiems, anksčiau, ar vėliau, už savo veiksmus teks atsakyti pagal tarptautinius įstatymus. Be to, genocido konvencijai veikiant mūsų institucijoms tremtyje bus lengviau išskirti Jungtinių Tautų forume komunistų padarytus nusikaltimus ir daryti žygių užkirsti kelią tolesniam tautos naikinimui pavergtoje Lietuvoje.

Tad, minėdami 1941 metų birželio įvykius, mes savo širdyse giliai susikaupę pagerbkime tas aukas, sudėtas ant mūsų laisvės aukuro, tačiau drauge savo darbais ryžtingai siekdami mūsų tautai laisvės ir lygybės laisvųjų pasaulio tautų tarpe. K. K.

Visada pasiruošę sąžiningai patarnauti

TAXI — SUNKVEŽIMIAI
(Taxi-trucks)
Kviesti tel. FA 1805 (visą parą)

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ
geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamųjų turtų pardavimo agentams. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)
Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

EFG, ENGLISH and FOREIGN BOOK SHOP

Sydney — 28 Martin Place
Brisbane — AMP Lane off Edward Street.

Pas mus yra didelis pasirinkimas vokiečių, rusų, prancūzų ir kitų kalbų knygų ir žurnalų.

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ

Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co Limited

MODERNUS MIEGAMOJO, VALGAMOJO IR VIRTUVĖS BALDŲ KOMPLEKTAI * PAVIENĖS KĖDĖS, TUALETINIAI STALELIAI, LOVOS, MATRACAI, KILIMAI, LINOLEUMAI * APSILANKYKITE — ĮSITIKINSITE * VISI BALDAI ATNAUJINTI * LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS.

HARRY E. COLES

Second - Hand Dealer, 43-45 Gouger Street, Adelaide

L. L. Tredrea

10 ir 51 CENTRAL MARKET ARCADE, ADELAIDE

NAUJI IR SENI DRABUŽIAI
BEI NAMŲ APYVOKOS REIKMENYS.

ŠIOS SAVAITĖS PIGMENA:

NAUJI VYRISKI PULOVERIAI PO 19'6

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger St., Adelaide, Tel. C 1785

Mes turime virš 100 vartotų motociklų pasirinkimui. Taip pat atstovaujame visas motociklų firmas naujiems modeliams. Mes Jums sutvarkome visus formalumus ir parduodame lengvomis išsimokėjimo sąlygomis. Mūsų "after sales service" (motociklo mechaninė priežiūra po pardavimo) yra geriausia Adelaidėje!

PAS LOFFLERĮ PIRKTI APSIMOKA!

IMIGRANTŲ VAIKAI GABESNI

Tasmanijos Švietimo Departamento aukštas pareigūnas nemaloniai nustebino australų visuomenę pareikšdamas, kad imigrantų vaikai yra geresni mokiniai už australiukus. Vienas atsakingas švietimo pareigūnas Adelaidėje, komentuodamas pareiškė, kad imigrantų vaikai esą "zubrilos", nes tėvai to iš savo vaikų reikalauja.

NORI TIK BRITŲ.

Pastaruojų metu kai kuri australų spauda pradeda labai intensyviai ir kartais net įžuliai reikalauti, kad britų migracija į Australiją būtų sustabdyta, nes iš to Australijai nieko gero nebus. Blogiausiu atveju galima dar įsileisti šiek tiek olandų ar skandinavų, bet tik jau ne rytų europiečių. Vienas laikraštis išvardina visą eilę rytų Europos tautų, iš kurių imigrantai neturėtų būti įsileidžiami, tačiau šalia latvių, estų, vengrų ir kitų lietuviai nėra išvardinti.

Trumpmenos

Tūlas Charles Miller prieš keletą dienų Darwine atsuko tris didžiulius vėidrodžius ir dangų ir laukė lietaus. Įdomiausia, kad vienos dienos bėgyje iš tikrųjų pradėjo lyti, o jis giriasi tą lietų "padaręs". Aiškina savo "išradimą" tuo, kad saulės spinduliai siunčiami atgal į erdvę suerzina atmosferą ir iššaukia lietų.

Aklai vištai grūdas?

Nugalėta ir suniokiota Vokietija 1949 metais į Jungtines Valstybes eksportavo už 3 mil. dolerių prekių, 1950 metais — 16 mil., 1951 metais — 22 milijonus, gi šiais metais numatoma į JAV-bes išeksportuoti ne mažiau kaip už 34 milijonus dolerių prekių. Amerikos pramonininkai pradeda kelti triukšmą, kad vokiečiai jiems konkuruoja... O karą laimėjusi Australija vis negali susitvarkyti ir vis prašo dolerių paskolinti...

Pietų Australijos mieste Port Augusta trys policininkai patraukti teismo atsakomybėn už eilę įsilaužimų ir vagysčių. Atseit, miegokit, brangūs Australijos piliečiai, o šauioji policija jūsų turtą... eh, saugo.

Iš Sydnejaus pranešama, kad 20 australų kareivių vos nepridaužė vieno vargšo "dypuko", nes jis vienas pridaužė vieną jų draugą. Tik policija išgelbėjusi "dypuką" nuokareivių pykčio, ir paleidusi jį bei juos.

20 prieš 1, po šimts pypkių, kokie drasūs kariai gynėjai...

Semestro pabaigos proga Amerikos studentai susigalvojo naują pramogą. Jie būriais laužosi į studenčių bendrabučius ir "grobia" jų... apatinukus. Iki šiol, kaip spauda praneša, tas chuliganizmas padarė šimtus tūkstančių dolerių vertės nustolių. Per aspera ad astra?

"Intourist", valstybinis Sovietų kelionių biuras atsisakė dalyvauti tarptautiniame pasitarime turizmo reikalais Atėnuose. Priežastis: į Sovietų Sąjungą plūsta tokios didelės turistų minios, kad turizmo reikalais reklamuotis visiškai nereikalinga...

Sir Thomas Beecham, 72 metų pasaulinio garso Britų dirigentas, viešėdamas Amerikoje, pareiškė, kad (1) Amerikoje nėra jokios dirvos kultūrinei veiklai ir (2) Hollywoodo filmų muzika tėra paprasčiausias triukšmas. Plačiau pasisakyti jis atsisakė, nes "bijas užgauti amerikiečių jausmus". Nejaugi ieškoma kultūros Hollywoodo?

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regijonalinė Valdyba

"ŠVIESA" — JOS UŽDAVINIAI — JOS VARDAS

Ar įsisąmoninome, ką reiškia mūsų organizacijos vardas "Šviesa" ... Senovėje buvo kuriami laužai, prie kurių susirinkdavo vaidilos ir vaidilutės ir skelbdavo dievų valią žmonijai. Šviesos liepsna liko nuo anų proistorės laikų mokslo, auklėjimosi, kultūros vystymosi simboliu. Pirmą kartą knyga simbolizavo mokslą, simbolizavo jį fakilas — liepsną — "Šviesą".

Negrįždami taip tolimon praeitin, velesniais laikais randame "švietimo ministeriją" ir pan. "Švietimas". Žodis aiškiai broliškas mūsų vardui. Tad išvadoje to, mes šviesiečiai turime pilnumo eiti "Šviesos" keliu. Šiandieną yra rimta mūsų tautos istorijoje valanda, jos sunkų išsivijęs gongą girdime visur, visuose kontinentuose ir žiaurais Sibiro trėmimais. Vėl lyg vaidilos ir vaidilutės su fakilu rankoje turime nešti liepsną per savo brolių ir vaikų pastoges. Nutautėjimo pavojus, gimtosios kalbos pamiršimo galimybė, nugarimas į materialinių gėrybių orbitas, pamirštant tautiškumą, patriotiškumą, kenčiančią tėvynę, pasidarė kasdieniniais reiškiniais.

Ir čia net neskaicius Sambūrio ideologinių gairių, skambančių ryžtu kovoti už nepriklausomą Lietuvą ir lietuviškumo išlaikymą, vien tik "Šviesos" vardas mums šaukte šaukia talkon. Tad ieškokime galimybių tam tikslui pasiekti, kovokime visomis išgalėmis pirmoje eilėje su svetimos kalbos žodžių vartojimu ir jų įpynimu į mūsų kalbą. Atkreipkime dėmesį tėvų, kurie neranda reikalo padaryti pastabas savo vaikams kalbantiems tarpusavyje tik svetima kalba. Pagalvokime, kad šitie mažyčiai sutvėrimai yra mūsų tautos ateitis. Stenkimės juose užkurti tėvynės meilės liepsną, išugdyti gilų patriotizmo jausmą. Juk jie brangios tėvynės nematė ir todėl lengvai gali pamilti svetimą gėrį. Mes, šviesiečiai, būkime vaidilomis ir vaidilutėmis XX-jo amžiaus.

Padėkime steigti lituanistikos mokyklas, kur yra nors mažiausias lietuvių vaikų skaičius. Dažnai tėvai apkrauti kasdieniniais rūpesčiais apie tai net nepagalvoja; eikime jiems talkon. Pamėginkime suruošti kad ir mažytes paskaitėles ar pasikalbėjimus iš Lietuvos istorijos ir geografijos mokyklinio amžiaus vaikams. Būtų sveikintina ir pageidautina, kad skyrių valdybos tai įtrauktų į savo metines programas.

Su "Šviesos" liepsna per lietuviškų šeimų pastoges ...

L. D.

IDEOLOGINĖS GAIRĖS

Gavus daugelį užklausimų apie Sambūrio ideologinį pobūdį, besidomintiems patiekiami mūsų ideologines gaires:

Savo tikslo siekdamas Sambūris "Šviesa" remiasi sekantiomis ideologinėmis gairėmis:

1) Sambūris laiko žmogaus asmenį aukščiausia būtybe racionaliame pasaulyje. Pasaulėžiūrai susidaryti žmogus turi visiską laisvę. Bet kiekie įsitikinimai rengijos atžvilgiu gerbiama.

2) Kiekvienas žmogus turi stengtis ugdyti savo asmenybę aktyviai dalyvaudamas kultūriname ir visuomeniniame gyvenime.

3) Žmogus santykiuodamas su kitu žmogumi vadovaujasi artimo meilės principu, jam padeda, gerbia jo asmenį ir pažiūras.

4) Visa socialinė organizacija turi tarnauti žmogui, kaip asmeniui ir bendruomenės nariui, jo nepajungdama totalitarizmui. Atskiras asmuo bendruomenės interesus stato aukščiau savo interesų, kai bendruomenės tikslai sutampa su žmonijos siekimu užtikrinti žmogui laisvę ir gėrbūvį.

5) Tinkamiausias žmogaus gyvenimo bendruomenėje sąlygas užtikrina demokratiniai principai. Bendruomenės organizacija, kuri tuos principus savo ideologijoje ar veikloje neigia, Sambūrio nariai laiko sau priešinga.

6) Žmogus gali geriausiai išplėtoti savo pajėgas tautoje. Kiekviena tauta turi teisę tvarkytis laisvos nepriklausomos valstybės pagrindais, derinama savo siekimus su tarptautinio solidarumo idėja.

7) Sambūris, kaip kultūrinės ir visuomeninės saviuoklos organizacija, nesiriša su jokia politine partija ar srove.

KRONIKA

* Collegų J. Kedžio ir J. Reizgio rūpesčiu Bankstowne (Sydney) įsteigta lietuvių vaikams šeštadienio mokykla.

* Paryžiaus skyriui sėkmingai vadovauja coll. J. Masiulis. Skyrius savo laiku išleido du gausiai iliustruotus leidinius: "Ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi" ir "Po praskrendančio paukščio sparnu".

* Tarptautinės Laisvųjų Žurnalistų Federacijos sušauktame laisvosios spaudos kongrese Berlyne tarp kitų lietuvių dalyvavo ir coll. A. Švirnickas (iš Paryžiaus skyriaus).

* Prieš metus laiko įsisteigęs Sydnejaus skyrius š. m. birželio 9 d. švenčia savo metines.

* Sydnejaus visuomenei Sambūris "Šviesa" yra dėkingas už gausų atsilankymą į Paddington Town Hall parengimą, kartu paremiant studijuojantį jaunimą. Pelno vakaras yra davęs nepilnus £10.

Snukio ir nagų liga siaučia Europoje ir Kanadoje, darydama didžiulius nuostolius gyvulių ūkiui. Tyrinėjami nauji metodai ligos nugalėjimui.

"PIX" APIE BALTIJOS TAUTŲ TRAGEDIJĄ

Platus iliustruotas straipsnis apie Pabaltijo tautų tragediją, pavadintas "Raudonasis teroras Pabaltijo kraštuose", tilps plačiai skaitomame Australijos žurnale "Pix" birželio 14 dienos numeryje.

PATARIMŲ BIURAS IMIGRANTAMS.

Adelaidės Gerųjų Kaimynų Komitete (97 Pirie St.) pradėjo veikti naujas patarimų biuras naujesiems australams, kur duodama teisinė pagalba, suteikiamos įvairios informacijos, tarpininkaujama išgaunant visokius leidimus ir panašiai. Biuras atdaras nuo 15 iki 17.30 val. pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais ir nuo 19 iki 21 val. trečiadieniais.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

IŠKILMINGAI ĮTEIKTOS MUSŲ SKAITYTOJŲ PREMIJOS

Šių metų balandžio 29 dieną didžiojoje gimnazijos salėje, susirinkus mokytojams, visiems mokiniam, jų tėvams ir visuomenės atstovams, buvo iškilmingai įteiktos premijos už rašinius konkurso laimėtojams.

Įteikimo prezidiumą sudarė visi gimnazijos mokytojai. Gimnazijos direktorius p. A. Giedraitis, atidarydamas iškilmingą aktą, paaiškino susirinkusiems apie konkurso organizatorių ir premijų aukotojų, kas yra tie konkursai ir kokia jų reikšmė, apgailestavo, kad tame pirmajame konkurse mokiniai nedrąsiai nedalyvavo, kai kurie nepasitikėdami savo sugebėjimais. Pasidžiaugė, kad vis dėlto ryžosi ir konkurse dalyvavo. Ragino, kad ateityje moksleiviai

be varžymosi ir su didesniu atsidėjimu panašiuose konkursuose dalyvautų.

Po to buvo perskaitytas "Australijos Lietuvis" Leidyklos sudarytos komisijos premijų įvertinimo aktas ir įteiktos mokiniams premijos. Premijų įteikimą lydėjo gausios mokinių ir svečių katutės. Ta proga po premijų įteikimo buvo leista mokiniams salėje pasilinksinti.

Premijos buvo įteiktos Teresei Sakalauskaitei, Vidmantui Raišiui ir Eleonorai Sakalauskaitei. Elena Hupotaitė nuo šių mokslo metų pradžios į mokslą neatvyko, nes laukia pašaukiant į emigracinę komisiją. Jeigu nepavyks išemigruoti, ji sugrįš tęsti mokslo. Jai premija įteikta laišku.

MOKSLEIVIAI DĖKOJA AUKOTOJAMS

Jonei Žitkevičienei (Maffra, Vic.)

Miela Ponia,

Tą premiją, kurią Jūs skyrėte Vasario 16-osios gimnazijos mokiniui arba mokinėi, gavau aš už rašomąjį darbą "Kodėl aš turiu mylėti savo tėvynę". Už tą premiją Jums labai dėkoju. Dabar aš esu ketvirtoji klase ir esu keturiolikos metų. Esu gimusi Klaipėdoje, bet visą laiką gyvenau Kaune.

1944 metų rudenį turėjau palikti savo tėvynę ir bėgti į Vokietiją. Dabar gyvenu Diepholze su tėveliais ir

bet keletą metų susitrukdžiau, todėl dabar esu be galo laiminga, kad galėčiau lankyti gimnaziją ir dar lietuvišką. Jums dideliai dėkinga T. Sakalauskaitė

Br. Lukavičiui (Adelaide, S. A.)

Brangus Tautieti,

Aš labai nustebau ir apsidžiaugiau sužinojus, kad esate tas pats gerasis žmogus, kuris man skyrė DM 30 premiją. Esu labai laiminga ir širdingiausiai dėkoju, kad žadate ir toliau manęs nepamiršti. Kaip malonu, kad ir taip toli yra lietuvių, kurie nepamiršta mūsų čia Vokietijoje.

Gimiau Klaipėdoje 1935 m. balandžio 6 d., bet jau nuo 3 metų amžiaus gyvenau Kaune. Kaip ir daugelis mūsų brolių buvome priversti palikti savo tėvynę ir prisiglausti svetur. Turėjome labai blogas gyvenimo sąlygas, mano sveikata neišlaikė ir aš susirgau džiova būdama 12 metų. Išbuvau ligoninėje visus metus. Dabar praėjo jau daug metų, mano sveikata pasitaisė, žinoma, turiu saugotis, bet mokytis galiu ir jaučiuosi visai sveika. Dėl sveikatos ir negalėjome emigruoti.

Dabar visa šeima, tėvai ir dvi seserys, gyvename Diepholze. Mes, mergaitės, lankome gimnaziją, tėvas

— tos gimnazijos mokytojas. Aš lankau šeštą klasę.

Mokytis visuomet labai norėjau,

bet keletą metų susitrukdžiau, todėl dabar esu be galo laiminga, kad galėčiau lankyti gimnaziją ir dar lietuvišką.

Jums dideliai dėkinga

T. Sakalauskaitė

Danutei Bertašūtei (Geelong, Vic.)

Elena Hupotaitė, būdama jau emigracinėje stovykloje laiško neatsiuntė, tačiau parašė malonų padėkos laišką per gimnazijos vadovybę.

Rom. Greimui, Melbourne (Vic.)

Didž. Gerb. Pone,

Aš esu labai dėkingas "Australijos Lietuvis" už suruoštą mūsų Vasario 16-tosios gimnazijai Diepholze konkursą, kuriame galėjau ir aš dalyvauti taip, kaip ir kiti gimnazijos mokiniai, ir laimėti gražią premiją. Man labai malonu, kad mūsų neužmirštate ir ledžiote mums per konkursus pasireikšti.

Aš asmeniškai esu labai dėkingas Tamstai už suteiktą man gražią paramą. Už tas paramas baigę gimnaziją ir grįžę Lietuvon tikrai atsilyginsime Jums, mūsų globėjai, o jei

S A L E (Vic.)

Subuvimai bei išvykos suartino Salėj gyvenančius lietuvius ir š. m. gegužės 18 d. įvyko susirinkimas A. L. B. Salės apylinkės steigimo reikalui.

Į apylinkės komitetą išrinkti: S. Žižis—pirmininkas, V. Zemaitis—sekretorius, A. Bikuličius—įždininkas ir J. Butauskas—revizorius.

Tenka tvirtai spausti dešinę judriems Salės lietuviams ir linkėti sekmes ir išstvermės išrinktai apylinkės valdybai. Jo.

MOKINA ANGLIŠKAI

Imigracijos Departamentas pastaruoju metu pradėjo naują kampaniją išmokinti imigrantus angliškai. Varoma plati propaganda, kad visi imigrantai kuo greičiau išmokyti angliškai ir asimiliuotųsi. ...

Redaguoja V. Čepaliauskas

SVEIKAME KUNE SVEIKA LIE TUVIŠKA DVASIA

Gelbėdamiesi nuo raudonojo košmaro pasileidome vis tolyn nuo savo gimtojo krašto. Džiugu bent tiek kad didelė dalis mūsų sportuojančio jaunimo nepasiliko dvasiniam sužalojimui ir komunistinės propagandos tarnybai.

Vos nutilus paskutiniams kanonadų garsams, prie sugriautų vokiškų kareivinių nuo bombų dar duobėtose aikštėse jie jau garsino mūsų Tėviškės vardą. Dar Tėvynėje įdegtą sportinę dvasią jie atsinešė iki tolimosios Australijos žemės. Nuo jų batų smūgių sudreba australiškas stadionas, o mūsų, kaip žiūrovų, širdys kartais net pameta ritmą. Tarp jų nėra partinių nesantaikų. Tiesa, jie turi kairiuosius, dešiniuosius

ir vidurį, bet kada priešas vartuose — nesiginėjama dėl garbės.

Atominių ginklų paslaptis išvagia, superbombonešius nutupdo, greitlaivius paskandina, bet mūsų vienintelių ginklų, kultūrinių bei dvasinių laimėjimų, niekas nesunaikins.

Metų ir patirtų vargų našta mus senesniuosis jau lenkia prie žemės. Ir jus, mieli sportininkai, pasitiktas pats likimas. Tad kol dar ne vėlu atkreipkite savo dėmesį į mūsų priaugančią kartą. Kad po jūsų ne liktų tuščia vieta, sukurkite jaunių komandas, ugdykite jų dvasios veržlumą, kad sėkime kune būtų ne vien tik sveika, bet ir lietuviška dvasia.

V. Č.

Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje (sėdi): V. Martusevičius, I. Čižauskas, A. Merūnas, V. Pledzinskas, B. Langevičius. Antroje eilėje stovi: E. Taparauškas (futbolo sekcijos vadas), R. Sidabras, A. Sabaliauskas (komandos vice-kapitonas), V. Lazauskas, V. Armonas, J. Jaunu'is (sporto klubo valdybos pirmininkas), J. Sadauskas, A. Kitas (komandos kapitonas) ir M. Čiplys.

Jums asmeniškai ir negalėsime, tai Lietuvai tikrai kad galėsime pasitarnauti, nes grįžus bus visokios jėgos ir tokios jaunos kaip mūsų reikalingos.

Mūsų šeimai išemigruoti iš Vokietijos nepasisėkė. Iš dalies esu tuo

labai patenkintas, nes galiu lankyti lietuvišką gimnaziją, o išemigravęs tikrai neturėčiau tokių gerų sąlygų. Užjūry būdamas galėčiau daugiau savo tėvams padėti, bet dabar likus visiems Vokietijoje, turim pasitenkinti vokiečių duodama pašalpa. Tad ta parama, kurią gavau iš Jūsų, man yra labai reikalinga.

Su pagarba

Vidmantas Raišys

PARAMA TOLIAU ORGANIZUOJAMA

Tenka tik džiaugtis, kad Australijos lietuviai kuone pirmąją remdami lietuviškąją gimnaziją. Be trijų grupių, kurios sudarytos Melbourne V. Bosikio iniciatyva, jo paties organizuojama ir ketvirta. Tikimasi, kad ir kituose miestuose atsirastų tautiečių, kurie imsis iniciatyvos organizuoti rėmėjų grupes mūsų tautinei šventovei — Vasario 16 Gimnazijai išlaikyti.

Kas neturi progos prisidėti prie rėmėjų grupės prašomi ir toliau savo aukas siųsti per AL Leidyklą, o mes persiunčiame gautas aukas pagal paskyrimą.

Netrukus numatome paskelbti rėmėjų vardu naują konkursą. Tuo tarpu aiškinamės dėl naujo konkurso pobūdžio.

Iš 12 rėmėjų, kurie apsiima išlaikyti po vieną mokinį, Australijos lietuviai išlaiko 4 mokinius: 3 Melbourne lietuviai per V. Bosikį ir vieną lietuviai-rėmėjai per AL Leidyklą.

Malonūs skaitytojai, atsiminkime, kaip mums buvo malonu gauti iš ko nors siuntinėlį anose sunkiose dienose, todėl dabar, turėdami geresnes gyvenimo sąlygas, nepamirškime tų, kurie likę tokiam pat varge!

F U T B O L A S

Gegužės 17 d. Vytis — British Wanderers 2 : 0.

British Wanderers buvo viena iš stipriausių mūsų klasėje komandų, kuri ėjo be pralaimėjimo.

Rungtynės pradedamos dideliu lietuvių lyjant. Abiejose pusėse žaidimas ir kamuolio valdymas buvo sunkus. Anglai Vyties vartams sudaro pirmą pavojų, bet nesėkmingai. Ketvirtą minutę dešinysis puolėjas Armonas staigiu šūviu įkerta 1 : 0 Vyties naudai. Anglai smarkiai susiima ir perima žaidimo iniciatyvą. Dėka Vytiečių geros saugų linijos jų kombinacijos sutrukdomos, arba mūsų vartininkas Mirūnas sugaudo

jų kamuolius. Vyties saugų paremtas puolimas parodo gražių kombinacijų. Sabaliauskas tiksliai paduoda Armonui, kuris pradriblinguoja prieš vartininką ir papasuoja Fledzinskui, bet šis iš arti prašauja. Vėl antpuolis anglų vartams. Pusiau dešinysis Visockis išsikovoja kamuolį atsiranda prieš bausos aikštelėje ir kerta į vartus, jų vartininkas atmuša, kartoja dešinysis puolikas Pledzinskas, bet, deja, pro šalį. Po permainingo žaidimo pavojinga situacija prie anglų vartų. Bauda mūsų naudai. Puikus anglų vartininkas likviduoja sunkius kamuolius. Armonas iš dešiniojo sparno

(Perkelta į 8 psl.)

GAUSEJA ADELAIDES LIETUVIU MENININKU SEIMA

Vienas pirmųjų Adelaidės lietuvių bendruomenės kūrimosi metu pasireikusių menininkų dainininkas ir aktorius Paulius Rūtenis po ilgesnio būvoimo kituose Australijos steituose vėl grįžo Adelaidėn ir, atrodo, čia žada pastoviai apsigyventi. Šia proga norisi supažindinti mūsų skaitytojus su P. Rūtenio meniniu keliu, kuris vingiuojasi įvairiomis ir įdomiomis kreivėmis.

P. Rūtenis yra baigęs Kauno Didžiojo Teatro dramos studiją, vadovaujamą aktoriaus Monkevičiaus. Visiškai atsitiktinai Kauno Didžiojo Teatro patalpose mūsų operos dainininkai išgirdo P. Rūtenį dainuojant ir, pastebėję jo balso gražią medžiagą, patarė mokytis dainavimo meno. Šis įvykis greičiausiai ir nulėmė P. Rūtenio "perėjimą" iš aktoriaus į dainininko karjerą. Pradėjo mokytis Kauno Konservatorijoje pas J. Butėną. Tuo laiku Kauno Didžiojo Teatre statytoje muzikinėje pjesėje "Mažasis rūmų koncertas" P. Rūteniu buvo pavestas patrauklus vyriausias (Walter von Arneg) vaidmuo, kur jis talentingai pasireiškė aktoriaus ir dainininko gabumais.

Nelemtieji įvykiai mūsų tėvynėje išbloškė P. Rūtenį tremtin. Gyvendamas Vienoje P. Rūtenis dainavo muzikinės komedijos teatre "Raimund" ir mokėsi Vienos konservatorijoje dainavimo pas žinomą basbaritoną prof. Jurenevą. Vėliau, persikėlęs gyventi į Insbrucką, P. Rūtenis dainavo Stadttheater Insbruck operų pastatymuose svarbiąsias baritono partijas ("Il Travatore", "Hofmano pasakos", "Madame Butterfly" ir kt.). Be to, čia davė savo viešų rečitalių ir dalyvavo radijofo programose. Vėliau P. Rūtenį užtinkame Stuttgarte, kur jis gavo angažamentą nuolatinu solistu vietiniame radijofone, davė viešų rečitalių ir t. p. gilio dainavimo studijas pas pedagogę Charlotte Berikoven. Su Lietuvos operos soliste Prane Radzevičiūte yra padaręs koncertų turnė po lietuvių tremtinių stovyklas Vokietijoje, dalyvavęs daugelyje įvairių lietuviškų parengimų programose ir t. t.

Emigravęs į Australiją, P. Rūtenis apsigyveno Adelaidėje ir tuoj ėmė veikti savo srityje: davė savo viešą rečitalį, kitą kartą su soliste El. Rūkšteliene, dainavo lietuvių parengimų programose, suorganizavo teatro mėgėjų būrelį ir su juo pastatė komediją "Pirmasis skambutis" kurioje ir pats vaidino; daug kartų girdėjome jį dainuojant lietuviškas ir kitų tautų kompozitorių dainas per Pietų Australijos valdinius radijofonus 5CL ir 5AN. Įstojęs amerikiečių-australų teatro trupėn, P. Rūtenis ilgesnį laiką gastroliavo su ja po Australiją, dalyvaudamas muzikinėje pjesėje iš Edv. Grigo gyvenimo "Song of Norway" ir kt. Būdamas Sydnejuje, P. Rūtenis davė vokiečių kompozitorių kūrinių rečitalį, pavadintą "Lieder Abend". Kaip ir visur, P. Rūtenis nepraleido progos ir čia pasitobulinti dainavimo mene — mokėsi pas italų maestro Nino Mariotta.

Paulius Rūtenis Stadttheater Insbruck "Il Travatore" operos pastatyme, grovo Luna vaidmenyje.

Taip, apytikriai, atrodo Pauliaus Rūtenio meninis kelias.

Čia pateikiame kelias ištraukas iš gausių svetimtaučių recenzijų apie P. Rūtenį:

"In deutschen und fremdsprachigen Liedern und Arien setzte P. Rūtenis seinen ergiebigen, metalisch timbrierten Bariton ein. Er wird bestimmt seinen Weg als dramatischer Saenger machen."

(Erwin Bareis, Stuttgarter Zeitung 25.1.47).

"Eine erfreuliche Bekanntschaft war der litauische Bariton P. Rūtenis. Geschmackvoll und mit warmer, gut ausgebildeter, modulationsfaehiger Stimme sang er."

(Hey, Stuttgarter Nachrichten, 29. 1. 47).

"Beautifully sustained singing and artistic phrasing were outstanding features of "Du bist die Ruh", sung by Mr. Rūtenis. "Der Doppelgaenger" was given a fine dramatic interpretation. The singer's voice is resonant and powerful, and he uses it with splendid effect."

(Nadra Penalurick, The News, 12.12.49)

Džiaugdamiesi Pauliaus Rūtenio grįžimu į Adelaidę, mes nuoširdžiai linkime mielam menininkui geriausios kloties ir tikimės jo greito išjungimo į mūsų kultūrinį gyvenimą.

(z)

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Commonwealth Office of Education,
Box 3879, G. P. O., S Y D N E Y

Please send me:

- Information about the Evening Classes.....
- Free Correspondence Lessons
- Free Radio Lessons

Surname Christian Name.....

Address

State

My native language is -

Visuose reikaluose Jums padeda
JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai
angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir rei-
kalų sutvarkymas įstaigose
Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenci-
niu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.
15 Manchester Unity Bul-
ding
160 Castlereach Street
Sydney Tel.: M4878

Kasdien 6 — 8 val. vak. —
10 Peel St.
Kirribilli,
Sydney. Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

SENI IR NAUJI
MOTOCIKLAI

LENGVIAUSIOS
IŠSIMOKĖJIMO
SĄLYGOS ADE-
LAIDĖJE.

Lietuviams rodomas malonus dėme-
sys. Mes nemokamai Jums sutvar-
kysime registracijos ir kitus forma-
lumus.

Auto Resales

91 Gouger St., Adelaide, SA

Tikrai elegantiškai ir gražiai atrodysite savo rūbus siūdami pas

J. IZZO

MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RUBŲ SIUVĖJĀ

83A Gouger Street, Adelaide

PASKUTINĖS MADOS AMERIKONIŠKO IR EUROPIETIŠ-
KO STILIAUS KIRPIMAS. PRIEINAMOS KAINOS. MALO-
NUS PATARNAVIMAS

APSILANKY-
KITE

IR

ISITIKINSI-
TE.

English Section

LITHUANIA — 1951

(Continued)

The Compensation of a Kolkhoz Worker

A kolkhoznik is paid for "work-days". The "workday" does not mean a definite number of hours employed at work on a given day. It means a "labor quota" which should be done during a day in accordance with a prearranged "plan". "Labor norms", or quotas, are fixed both in agricultural employment and in industrial plants according to stakhanovite speed-up standards; especially selected "speed-up brigades" produce high output quotas and thereafter such norms become obligatory to all other workers. So in reality a "workday" norm is two or three day's work of a normal man or woman. Thus an average kolkhoznik can show only 100 to 120 "work-days" per year.

Compensation is paid in grain, twice a year, in midsummer and at the end of the year. The number of "workdays" entered on the record depends a great deal upon the "friendliness" of the accountant: he "fixes" the number of workdays according to his disposition. His "friendship" must be bought.

Grain is distributed only after the State takes its share. The State's interest includes regular dues, contribution to the seeding "fund", payment for the use of machines, "voluntary" contributions, etc. The kolkhoznik receives grade "B" or "C" grain — whichever is left after the State has claimed its share. The norm of compensation is not uniform and depends on the output of a kolkhoz. The average norm at an exemplary kolkhoz is 2 kilograms of grain per "workday", or from 200 to 300 kilograms per year. Any services received by an individual kolkhoznik from the kolkhoz such as feed for his own cow or hog, wood for heating private quarters — must be paid for and is deducted from the share of compensation.

Families with most members working, manage to subsist on a "diet of bread". Families with small children cannot manage, as the earned quota of grain distribution must provide food and in addition raise funds for the purchase of fuel, clothing, shoes and household necessities.

A person must purchase clothing and other necessities in the city by selling "surplus grains" usually at the black market. Lithuanian farm folk according to custom used to weave and spin own textiles. Now they lack all material for such purpose.

Livestock.

Before collectivisation, farmers had taken precautions to reduce their animal stocks — by selling the animals to meet the heavy tax assessments and by giving away to the kolkhoz whatever could be spared

as long as herding into kolkhozes was clearly inevitable: only farmers owning some animal stock were admitted into kolkhozes.

Thus the number of horses and especially of cows decreased 70%. The severe winter of 1950-51 badly depleted the kolkhoz stock, with the result that a great many horses and cows died of cold and hunger. Other emaciated animals were slaughtered for food. The animals were driven to "pasture" in the fields while snow was still on the ground.

The state of affairs can be seen from the "inventory" reports of one of the "exemplary kolkhozes" (that of the "Red Star" in the Kartena raion): the land area was 450 hectares, the kolkhoz had 19 cows, 29 horses, 5 breeding hogs and 20 young pigs. Such an "inventory" with the exception of the horses, was more typical of a pre-war farm of 80 hectares. As a result, the kolkhozniks were forced to hunger diets: meat and milk production fell catastrophically; arable land became increasingly less productive. The cultivated area today embraces only 40 or 50% of the pre-war (1939) arable land.

Since the number of animals decreased there is a shortage of manure. Artificial fertilizers are manufactured in Lithuania and some are exported.

Women in Kolkhozes

Women must perform the most gruelling manual labor on an equal basis with men. There are no regulations governing age, type of work or health requirements. Girls, as they finish grade school — practically 12 years of age — are also employed. Theoretically, women should retire at 60 but this retirement age is disregarded. Non-fulfillment of the work quota results in reduction of pay which at most is a pittance.

Because young men of their age groups must serve 3 or 4 years in the army, young girls are encouraged to become leaders of "cadres of youth," in charge of certain type of work.

After a normal day's work in the kolkhoz, girls must attend special evening courses. Women as well as men are subjected to "the enlightenment" process. During their leisure time, and on Sundays and evenings after work they are compelled to attend the "Politgramota" courses and propaganda lectures. The clothing of the women is very ragged. Their old clothes have long since worn out and there is no new clothing to buy.

Women in kolkhozes as well as those in factories are pressured by so-called "sov-achievement" propaganda, whose sole purpose is to squeeze the greatest amount of work out of individuals. Special names, honor, medals and orders are awarded those fulfilling their quotas. As usual the Soviet officials set the quotas and the oppressed natives

must fulfill them. One "heroine of labor" has been elected to the Supreme Council of Lithuania.

Between 50 and 80% of the workers in the kolkhozes are women, the men have either gone underground, been drafted into the Red Army or deported for forced labor. Women are being organized in a para-military organization known as the "Dosarm". It is a part of the Red Army and in wartime its members are subject to mobilisation as army auxiliaries.

Snieckus, the Secretary of the Communist Party recently stated that over 3,000 Lithuanian women are placed in responsible posts of leadership.

Health conditions are deplorable. Pharmacies have no drugs and doctors are very far from the kolkhozes.

(To be continued)

Kanados Lietuvių Savaitraštį 'NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ' užsisakyti ir už jį atsilyginti galima per "Australijos Lietuvis" Leidyklą Metinė prenumerata £2.10.0

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

RADIO PROGRAMME "FOR NEW AUSTRALIANS" BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION Saturday, 7th June, 1952.

Paul learns in this lesson how to talk about the parts of the head — eyes, ears, nose and mouth...

Mary comes into the room with some coffee:

JOHN: Ha! Now I can see Mary and the coffee pot! I can see them with my — ?

PUL: ... eyes!

JOHN: I can smell the coffee! Yes I can smell it with my — ?

PAUL: ... nose!

MARY: And your eyes, ears, nose and mouth are parts of your head... Here's your coffee...

PAUL: Thank you, Mary... parts of my head? Mmm?

MARY: Head? You have blonde hair on your head... I have dark hair and Olga has dark hair...

PAUL: Yes, I know 'head' and I know 'hair'... but 'parts of'?

MARY: — 'parts of'? Your hand is a part of your arm. What's the time, Paul?

PAUL: A quarter to seven by my watch, Mary. Oh, I understand! My watch is on my arm... My hand is a part of my arm.

JOHN: And your foot is a part of your leg.

Saturday, 14th June, 1952.

The words "me... you... him... her... it... us... you... them" are heard in this lesson. They are the very important words and they are used very often.

UNITED NATIONS NEW YORK

3 March 1952.

The President and Secretary, Australian Lithuanian Community, 5 Young Street, Circular Quay, Sydney, N. S. W., Australia.

Dear Sirs,

I am instructed by the Director of the Division of Human Rights to acknowledge the receipt of your letter addressed to the Secretary-General.

A summary of your letter will be inserted in the list of communications which will be submitted to the Commission on Human Rights at its next session, in accordance with resolution 75 (V) of the Economic and Social Council, as amended, a copy of which is enclosed for your information.

In accordance with paragraph (e) of this resolution, a copy of your letter will be furnished to the Government of the Union of Soviet Socialist Republics.

Yours very truly, (signed) King Gordon Division of Human Rights

RADIJO PROGRAMA 'NAUJIESIEMS AUSTRALAMS' TRANSLIUOJAMA AUSTRALIJOJOS RADIJO TRANSLIACIJŲ KOMISIJOJOS

Šeštadienis, 1952 m. birželio 7 d.

Šioje pamokoje Povilas mokosi kaip kalbėti apie galvos dalis: akis, ausis, nosį ir burną...

Marytė įeina į kambarį nešina kavą.

JONAS: 'A! Dabar aš matau Marytę ir kavos indą! Aš matau juos savo ...

POVILAS: ... akimis!

JONAS: Aš užuodžiu kavą! Taip, aš galiu ją uostyti savo ...?

POVILAS: ... nosim!

MARYTĖ: Tavo akys, ausys, nosis ir burna yra tavo galvos dalys... Štai tavo kava...

POVILAS: Ačiū, Maryte... mano galvos dalys? Mmm?

MARYTĖ: Ar galvos? Ant savo galvos tu turi šviesius plaukus... Aš turiu tamsius plaukus, ir Olga turi tamsius plaukus...

POVILAS: Taip, aš žinau "galvą" ir žinau "plaukus"... bet kas yra "parts of"?

MARYTĖ: Kas yra "parts of"? Tavo plaštaka yra tavo rankos dalis. Kiek dabar laiko, Povilai?

POVILAS: Mano laikrodis rodo be penkiolikos septintą, Maryte. O, aš suprantu! Mano laikrodis yra ant mano rankos... Mano plaštaka yra mano rankos dalis.

JONAS: O tavo pėda yra tavo kojos dalis.

Šeštadienis, 1952 m. birželio 14 d.

Šioje pamokoje girdimi žodžiai "mane, tave, jį, ją, jį, mus, jus, juos". Tai labai svarbūs žodžiai ir dažnai vartojami.

JOHN: ... Paul!

PAUL: Oh — are you looking for I?

MARY: Paul! Not "for I" — "for me". We say: "Can you see me? Are you looking for me? Can you hear me?"

PAUL: You see, John? That's easy for her, but it's hard for me

JOHN: Never mind, Paul, you listen to me. I'll teach you what to say.

MARY: See, Paul, I have a letter for you.

PAUL: For me? Thank you.

MARY: Read it, Paul.

MARY: You know, John, Paul is learning English very well.

PAUL: Yes, you say it one time and I know it.

MARY: Not "one time", Paul! Once. One time is once; two times is twice; then we say three times, four times, and so on...

PAUL: Oh yes, that's right... once twice, three times...

JOHN: You read your letter, Paul!

PAUL: All right.

This is only a small part of the Radio Lesson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

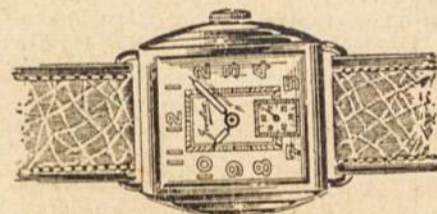
You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to:

The Commonwealth Office of Education Box 3879, G. P. O. SYDNEY

You may also obtain information about Continuation Classes and Correspondence Lessons from this address.

If you listen to a Metropolitan Station, you will hear this broadcast every Saturday at 12.45 p. m. — 1 p. m. Country Stations (and Perth) broadcast the programme at 7 a. m. — 7.15 a. m. There is a similar programme every Sunday at 7.45 a. m. — 8.15 a. m. (South Australian Stations at 7.15 — 7.45 a.m.)

The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English Lessons.

JUVELYRAS IR LAIKRODININKAS

PORTFELIAI IR MOTERIŠKOS "REISETAŠĖS"

gaminama pagal užsakymą ir pagal kiekvieno skonį. Platus odų rūšių ir spalvų pasirinkimas. Kainos įvairios. Su užsakymais kreiptis R. Umeris, 217 Currington St., Adelaide.

MEDŽIO STATYBOS DARBAI

Mes dirbame duris, langus bei virtuvės įrengimus ir atliekame visus kitus medžio statybos darbus.

Užsakymus priima: J. Langevičius ir A. Šliužas 3 Talbot Rd., Croydon (Adelaide)

JONAS: ... Povilai!

POVILAS: O, ar tu ieškai aš?

MARYTĖ: Povilai! Ne "aš", bet maneš. Mes sakome "ar tu gali mane matyti? Ar tu ieškai maneš? Ar tu gali mane girdėti?"

POVILAS: Tu girdi, Jonai? Tai lengva jai, bet ne taip lengva man.

JONAS: Nesirūpink, Povilai, klausyk maneš. Aš tave pamokysiu, kaip sakyti.

MARYTĖ: Žiūrėk, Povilai, aš turiu tau laišką.

POVILAS: Man? Ačiū.

MARYTĖ: Perskaityk jį, Povilai.

MARYTĖ: Ar tu žinai, Jonai, Povilas puikiai mokosi angliškai

POVILAS: Taip, jau vieną kartą sakei ir aš tai žinau.

MARYTĖ: Ne "vieną kartą" (one time), Povilai. Kartą (once). One time yra once; du kartu yra twice; toliau mes sakome tris kartus (three times), keturis kartus (four times) ir taip toliau.

POVILAS: Taip, teisingai... kartą du kartu, tris kartus...

JONAS: Tu, Povilai, skaityk laišką!

POVILAS: Teisingai.

Tai tik maža radijo pamokos dalis. Jūs matote, kad tai lengvas ir įdomus būdas mokytis anglų kalbą.

Jūs galite gauti radijo knygelę paštu kiekvieną mėnesį rašdami —

The Commonwealth Office of Education Box 3879, G. P. O. SYDNEY

Šiuo adresu jūs galite taip pat gauti informacijos apie anglų kalbos klases ir korespondencines pamokas.

Jeigu jūs klausysite Metropolitan radijo stotį, tai jūs girdėsite čią transliaciją kiekvieną šeštadienį 12.45-13 val. Krašto radijo stotys (ir Perthas) transliuoja šią programą 7 — 7.15 val. Panaši programa būna kiekvieną sekmadienį 7.45 — 8.15 val. (Pietų Australijos stotys transliuoja 7.15 — 7.45).

Radijo knygelė siunčiama nemokamai ir talpina radijo programas anglų kalbos pamokų formoje.

AUKŠCIAUSIA KOKYBĖ ir MALONUS PATARNAVIMAS

H. G. Dall

Centrinio Turgaus Arkadoje Nr. 15 Adelaide

DANTŲ GYDYTOJAS

H. J. Cunningham

Oxford Chambers 192 North Terrace, Adelaide Telef. W2036

Specialybė: aukso karūnėlės; aukso tilteliai

KALBAMA VOKISKAI

KRONIKA

* VLIKo ir l. e. p. Vykdomosios Tarybos Pirmininkas M. Krupavičius prašo perduoti Australijos Lietuvių Bendruomenei Velykinius sveikinimus ir linkėjimus. (ALB Krašto Valdyba)

* ALB Krašto Valdyba yra pavedusi p. J. Reizgiui padaryti buv. Australijos Lietuvių Draugijos istorinį veiklos aprašymą. Kas galėtų tuo reikalu suteikti informaciją ar turėtų kokių D-jos dokumentų, prašomi rašyti šiuo adresu: Mr. J. Reizgys, 163 Mimosa Rd., East Bankstown, N. S. W. — (ALB Kr. V-ba)

* Pranešama, kad prie ALB Krašto Valdybos yra sudaryta Pasaulio Lietuvių Archyvo Komisija Australijoje, į kurią įeina: pp. J. Kedys, J. Reizgys ir J. Tininis.

Ši Komisija rinks ir grupuos Archyvui istorinę medžiagą.

Tuo reikalu smulkesnę informaciją bus paskelbta vėliau. (Kr. V-ba)

ŽVILGSNIAI Į AUSTRALIJĄ

Australijos biudžetas šiais metais turės bent 150 milijonų svarų perteklių. Visuomenėje vis garsėja balsai ta proga sumažinti mokesčius.

Užsienio prekybos balansas iki šiol Australijoje jau rodo 354 milijonų svarų deficitą. Iki finansinių metų pabaigos tikimasi deficitą truputį sumažinti.

20% karo apmokymui šaukiamų jaunų australų randama netinkamais dėl sveikatos stovio.

Anglies rezervai Pietų Australijos anglies kasyklose apskaičiuojama siekia 55 milijonus tonų.

Už australų svarą Amerikos bankai moka žymiai žemiau oficialaus kurso.

Atominiai bandymai Australijoje yra ruošiami didžiausioje paslapyje. Šalia Mr. Menzies tik dar vienas ministeris žinaš būsimų bandymų detales.

Australų filmas "Kangaroo" per premjerą New Yorke susilaukė šilto priėmimo. Australijoje filmas pasirodys artimiausiu laiku.

Statistikos Biuras paskelbė, kad 1951 metų gruodžio 31 dieną Australijoje buvo 8.538.736 gyventojai. Naturalus 1951 metų prieauglis buvo 111.512 gi imigrantų įvažiavo 111.433.

Kovo mėnesį Australijoje buvo užregistruota 10.543 naujos automašinos o balandžio mėnesyje 9.895.

Bet koks gyvulių įvežimas į Australiją griežtai uždraustas norint apsiginti nuo snukio ir nagų ligos, kuri siaučia Europoje.

KNYGŲ UŽSAKYMAI

Per "Australijos Lietuvis" Leidyklą galima užsakyti šias knygas: J. Savickis — Raudoni batukai, novelės, 134 psl., 14/6 Landsbergis, Mekai, Lėtas — Proza, novelės, 128 psl., 12/0 N. Mazalaitė — Mėnuo, vadinamas medaus, apysaka, 220 psl., 24/0 J. Jankus — Paklydę paukščiai, romanas, I dal. 172 psl., 21/0 J. Jankus — Paklydę paukščiai, romanas, II dal., 225 psl., 25/0 J. Kėkštis — Ramybė man, poezija, 48 psl., 8/0 V. Pietaris — Lapės pasaka, 96 psl., 10/0 S. Zobarskas — Doleris iš Pitsburgo, 57 psl., 10/0 Lazdynų Pelėda — Motulė pavilijoje, apysaka, 45 psl., 5/0 Vysk. M. Valančius — Vaikų knygelė, 160 psl., 18/0 Gabija Nr. 1, kultūros žurnalas, 84 psl., 9/6 Gabija Nr. 2, kultūros žurnalas, 96 psl., 9/6 Knygos siunčiamos tiesiog iš Gabijos Leidyklos užsakytojo adresu apdraustomis siuntomis. Gavimas trunka apie 2-3 mėnesius nuo užsakymo dienos.

Užsakymų išpildymas garantuotas, kol išsibaigs kurios knygos laida. Užsakymus siųsti "Australijos Lietuvis".

Pirmasis Lietuvių Laikraštis Australijoje!

Prenumerata: metams £2.10.0, 6 mėn. 26/0; atskiro numerio kaina 1/9. Užsienyje kaina ta pati.

Skelbimai: 7/6 už skilties colį. Nuolatiniais skelbėjams žymi nuolaida.

Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, Hindmarsh, (Adelaide), S. A.

BIRŽELIO TRAGEDIJOS MINĖJIMAS

Š. m. birželio 15 d. 7 val. vakaro Australia Hall (65 Angas St.) salėje įvyks Birželio mėn. tragiškų įvykių (deportacijų) minėjimas.

Tą pačią dieną per radio stotį 5DN tarp 11.30 — 16 val. radijo klausytojai bus supažindinti su birželio įvykių prasme.

Adelaidės Apylinkės Valdyba

VIEŠAS ATSPRAŠYMAS

Adelaidės Lietuvių R. K. parapijos Kleboną Kun. Dr. P. Jatulį už viešą ižeidimą esant pas p. Dumčių viešai atsiprašau. Ižeidžiau tuo metu būdamas didelėje alkoholio įtaškoje. Tai įvyko nesąmoningai.

Ta pačia proga atsiprašau ir maj. p. Albiną Levicką ir jo žmoną.

Juozas Stanaitis

SPORTAS

(Perkelta iš 5 psl.)

driblinguoja link centro, ten užpultas paduoda kamuolį Pledžinskui, Armonas atsiradęs kairiam krašte vėl gauna kamuolį nuo Pledžinsko. Kerta... Yra! 2 : 0 Vyties naudai. Mūsų žiūrovų pusėje ovacijos.

Antrame kėlinyje su permainingu abiejų komandų žaidimu pasekmė nesikeičia. Geriausi žaidėjai aikštėje: Martusevičius, Sidabras ir Armonas, abiejų įvarčių autorius.

A. Kitas

GEGUŽĖS 24 d. FINSBURY — VYTIS 0 : 4.

Mūsų komanda žaidžia pavėjui. Priešo vartai nuolat apgulti ir apšaudomi, bet nesekmingai. Per trisdešimt minučių mūsų puolėjai netiksliais šaudymais į vartus, arba per daug uždelsdami, nepasiekė jokio rezultato. Trisdešimt pirmoje minutėje per susigrūdimą padaryta bauda prieš baudos aikštėlėje. Kerta dabartinis mūsų komandos kapitonas Sabaliauskas, bet jų vartininkas kamuolį atmuša. Trisdešimt penktoje minutėje prieš vidurio puolėjas per kietai užėjo ant Sabaliausko, kuris jau buvo pasiruošęs šauti į vartus. Teisėjas sušvilpia ir rodo 11 metrų tašką. Sabaliauskas pribėga prie kamuolio, kerta ir pasekmė 0 : 1 Vyties naudai. Keturiiasdešimtoje minutėje Martusevičius iš 20 metrų kerta gražiausią šių rungtynių įvartį ir 0 : 2 mūsų naudai.

Antrame kėlinyje prieš didelį vėją mūsų komandai sunku žaisti, bet jie susigauja ir žemais padavimais įmuša dar du įvarčius. Autoriai: Armonas ir Visockis.

Šiose rungtynėse žaidė Ignatavičius, kuriam dar trūksta taktikos ir prityrimo, bet turi tikslų kamuolio atidavimą. Šių rungtynių geriausi žaidėjai: Martusevičius, Sidabras ir Sadauskas. A. Kitas

KREPŠINIS

Gegužės 22 d. Vytis — Venta (latviai) 31 : 18.

Kaip paprastai Vyties vyrai, pasitikėdami savo jėgomis, prieš leidžiamaisi jaustis aikštėje, todėl pirmojo puslaikio gale gavosi pasekmė 13 : 9 Ventos naudai.

Antrame puslaikyje mūsų vyrai susiėmė ir pradėjo atydesnį žaidimą.

PRANEŠIMAS

Birželio mėn. 14-tos minėjimas ruošiamas visų Baltų Tautų: lietuvių, latvių ir estų.

Minėjimas-koncertas įvyks birželio 14 d. (šeštadienį) 8 val. vak. Sydney, Assembly Hall prie Wynyard geležinkelio stoties iš York St. pusės. Smulkesnė tos dienos programa bus paskelbta vėliau.

Birželio 15 d. (sekmadienį) Camperdown tos pačios reikšmės minėjimas rengiamas vien lietuviams: gedulingos pamaldos bažnyčioje 11.45 val. ir po pamaldų parapijos salėje su tai dienai pritaikinta tema paskaita. Prašome tautiečius kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdyba

JAU LAIKAS pratęsi prenumeratą šių metų antram pusmečiui!

"Australijos Lietuvis" Administr.

Ignatavičius, gaudamas geras pasuotes iš Gasiūno, pradėjo mėtyti tikrus metimus, todėl ir antras puslaikis baigtas 22 : 5 mūsų naudai. Bendra rungtynių pasekmė 31 : 18 Vyties naudai.

Tą pačią dieną buvo žaidžiamos krepšinio rungtynės tarp mūsų antros komandos Tauras ir australų O. B. I. Pasekmė 17 : 37 OBI naudai. Norisi pastebėti, kad Tauras kiek daugiau padirbėtų, nes, kaip matote, nelabai kas jų bijo. E. T.

ADELAIDĖS SPORTO KLUBO "VYTIS" NARIŲ DĖMESIUI.

Prašome visus Sporto Klubo "Vytis" narius nedelsiant sumokėti klubo išdininkui p. Pyragiui nario mokesčių. Daugumas narių savo nario mokesčio dar nėra sumokėję net už 1950 ir 1951 metus. Jeigu visi nariai sąžiningai atsiskaitytų, klubui susidarytų apie £ 100 pajamų. Kadangi Adelaidėje sportinė veikla nuolat plečiama, tai tas pareikalauja ir daugiau lėšų, todėl mielus sporto bičiulius-narius dar kartą prašome reguliariai atsiskaityti ir neleisti klubui įbristi į piniginius sunkumus.

Adelaidės Sporto Klubo "Vytis" Valdyba

Pranešame, kad Adelaidės futbolininkai birželio 14 d. susitiks su stipria lenkų futbolo komanda "Polonia". Rungtynės žada būti labai įdomios.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

Praeitam AL (Nr. 10) sporto skyriuje pasitaikė klaida, būtent: "Pakeistas A klasės krepšinio žaidynių planas", o turėjo būti: "Pakeistas futbolo komandos Vytis žaidynių planas".

Gerbiamus skaitytojus atsiprašome.

EUROPIETIŠKO MAISTO ADELAIDĖJE NETRUKSTA!

Apsilankykite pas

D. Leoni

80 Gouger Street, prie pat miesto turgavietės, ir įsitikinsite! — ORIGINALIOS KILKOS TIESIOG IŠ RYGOS — ŠVIEŽIA RUGINĖ DUONA — AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS ŠALAMI — NEPAMAINOMA ITALIŠKA MORTADELLA DEŠRA — IR KITA.

ATDARA KAŠDIENĄ. KALBAME DAUGUMA EUROPOS KALBŲ

"AUSTRALIAN-LITHUANIAN"

The First Lithuanian Periodical in Australia ESTABLISHED 1948.

Authorised with Publication under "Publications of Newspapers in Foreign Languages Regulations (1934/13)" — J. Glušauskas

Printed and Published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Vyr. sktn. BORISĄ DAINUTĮ

ir sesę

ELENĄ STEINARTAITĖ

sukūrusius skautišką šeimos židinį, širdingai sveikina ir šviesios ateities linki

Sktn. J. Žitkevičienė

P. p. GRAŽINĄ ir JONĄ

FIRINĄ UŠKUS,

susilaukusius dukrelės, nuoširdžiai sveikina ir linki daug laimės

J. ir V. Žitkevičiai

VEDYBOS!

Esu lietuvis 35 m. amž., amatininkas, turiu nuosavą namą mieste, mašiną ir ekonomiškai stiprus. Vedybų tikslu noriu susirašinėti su lietuvaite, pageidaujama, kad turėtų motiną ar tėvą išlaikymui.

Pageidaujama foto su laišku. Atsakyti tik į rimtus laiškus. Rašyti Jonui AL adresu.

VERTIMŲ IR PERRAŠINĖJIMŲ BIURAS

Visi patarnavimai atliekami sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Kreiptis į AL Leidyklą, 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.

Paieškomas Juozas Pašakarnis, atvykęs Australijon 1949 m., arba žinantieji jo adresą, prašomi pranešti ALB Krašto Valdybai, 82 Flinders St., Darlinghurst-Sydney,

V. Tamošiui gautas laiškas A. L. B. Krašto Valdyboje. Prašomas pranešti savo adresą.

Knygų leidykla Terra yra išleidusi: Balio Sruogos — Kazimieras Sapiega, Axel Munthe — San Michele knyga ir K. Borutos Baltaragio maulūnas.

Knygos išleistos labai gražiai, kietais viršeliais, gerame popieriuje. Jų kaina Amerikoje 2,50 dol., bet Australijos lietuviams leidykla padarė nuolaidą ir, nežiūrint persiuntimo išlaidų, kaštuoja 16 šil.

Knygas įsigyti galima per Terros atstovą: J. Kalakauskas, 24 Goodsell St., St. Peters (Sydney), NSW.

Prisiuntusieji pinigus knygas gaus per 3 mėn. tiesiog iš leidyklos. Užsakant aiškiai rašyti adresą ir knygų pavadinimus.

FOTOGRAFUOJU

prie bažnyčios, savo namuose (meiškai), ar jūsų nurodytoje vietoje. Didinu, darau spalvotus portretus. Kopijuojau, didinu jūsų nuotraukas.

Iš provincijos užsakymai ypatinai greit atliekami (pridėti po 6 pensus už 6 x 9, ar 1/0 už atviruko kopijas).

N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kil-da (Melbourne), Vic.